

Beretning 2004

Vi siger nogle gange, at vi vil gøre en forskel. Det er et at tidens hurraord. Det er derimod sjældent, at vi nærmere kan præcisere, hvordan det skal lykkes os at gøre en forskel, og vi kan sjældent dokumentere, at vi faktisk gør forskel. Et af de sjældne øjeblikke har vi fået mulighed for nu. Takket være en undersøgelse som Hanne Korsgaard har lavet over, hvordan det er gået elever, der har gået på skolen for 3 – 4 år siden.

Undersøgelsen konkluderer ”*at efterskoleopholdet har betydet meget for eleverne både personligt og socialt. Det har givet dem mod på at lære mere og mere tro på sig selv. Efterskoleopholdet ser ud til at kunne bremse og i nogle tilfælde vende en negativ udvikling præget af mange nederlag i tidligere skoleforløb med lav selvværdsfølelse og manglende kammeratskabsrelationer.*”

Undersøgelsen viser også, at ” *36% af de unge, der forlod efterskolen for 4 år siden, er i gang med eller har afsluttet en erhvervsuddannelse, og 67% har et arbejde.*” Så langt så godt. Da det står i skolens formål, at vi skal ”*give de unge fagligt udbytte, såvel praktisk som teoretisk så de får bedre mulighed for videre uddannelse eller erhverv*”, så må vi selvfølgelig stille os selv og hinanden det spørgsmål: Hvordan får vi flere til at tage en uddannelse eller komme i arbejde?

Man kan godt i sit stille sind være lidt bekymret for, om der vil være plads til de unge, der forlader vores skole, når vi ser på tendenserne i samfundet med flytning af arbejdspladser til udlandet. Det er vel at mærke typisk arbejdspladser, som vore elever ville være beskæftiget i.

Hannes undersøgelse bekræfter noget vi sådan set godt vidste i forvejen, men som ingen ansvarlige politikere eller arbejdsmarkedets parter har villet tage alvorlig, nemlig at skal vi have nogle flere igennem uddannelsessystemet, ville det hjælpe, hvis der ”*fandtes mindre bogligt krævende erhvervsuddannelser.*” Nu er det dokumenteret i en videnskabelig rapport og ikke bare en tilfældig persons lommefilosofi.

På skolen her føler jeg ikke, vi har nogen mulighed for at løfte netop denne opgave, og i virkeligheden tror jeg den høre hjemme i trepartsforhandlinger mellem politikere og arbejdsmarkedets parter, og jeg vil indtrængende opfordre dem til at sætte sig sammen for at se på problemet både for de unges skyld men også af hensyn til det danske samfunds fremtid.

Et andet af forslagene fra Hannes undersøgelse, der nok er mindre komplekst og umiddelbart lettere at gå til, er, at efterskolen skulle ”*have ressourcer til én gang årligt i 4 – 5 år at kontakte de unge og følge deres erhvervsvalg, så ville nogle nederlag for de unge kunne undgås – især for de unge der ikke er klar til en uddannelse eller får begyndt for hurtigt eller forkert.*” Det er en spændende tanke, som vi skal arbejde videre med, men sådan som skoleformens økonomi ser ud for øjeblikket, vil det ikke være muligt at finde midler til sådan et projekt inden for det nuværende budget, og vi må derfor håbe på f.eks. undervisningsministeriet og en af deres puljer.

Vi skylder Hanne stor tak for arbejdet med undersøgelsen og også Efterskoleforeningen for økonomisk støtte.

I teoridelen til den netop omtalte undersøgelse beskriver Hanne Korsgaard skolen, som en lærende organisation, hvor ”*alle tager del i udviklings- og kvalitetsarbejdet, ved at alle bliver bevidst om styrke, svaghed og udviklingsmuligheder.*” Vi ser den pålagte selvevaluering som en faktor heri. Vi har nu gjort os nogle få erfaringer med selvevaluering, og set ud fra mit synspunkt nogle positive erfaringer.

Selvevalueringsprojektet var klart noget, der kunne kalde skepsis frem hos ganske mange. Det kunne jo opfattes som en form for kontrolfunktion, der alene havde til formål at finde ud af, om indsatsen var god nok i forhold til fastsatte mål. Men jeg er glad for at bestyrelsen valgte en anden vej, nemlig at evalueringen ikke så meget skal foretages af hensyn til bestyrelsens kontrol, men i stedet var det vigtigt at lægge vægt på, hvad vi kan lære af de evalueringsresultater, vi får. Evalueringen bliver således en led i skolens udvikling med refleksioner over praksis.

Sidste skoleårs evaluering gik ud på at undersøge hvordan det påvirker 2. års elevernes holdning til skolen, at de får en mere aktiv rolle i skolens fritidsaktiviteter, dels var det at evaluere skolens lejrskoler/udlandsture. Der ligger rapporter på begge evalueringer.

I forbindelse med dette års evalueringstilrettelæggelse indkom flere forslag, og blandt disse har vi valgt, dels den undersøgelse jeg har citeret flittigt fra tidligere i beretningen, og dels har vi valgt at evaluere elevernes faglige udbytte i dansk og matematik.

I det jeg tidligere har sagt, har jeg i høj grad beskæftiget mig med nogle uddannelsespolitiske spørgsmål i forbindelse med Hannes undersøgelse, men skal også denne selvevaluering indgå i processen med en kontinuerlig udvikling af skolen, så bliver vi også nødt til at kigge lidt indad på vore egne visioner og stille os selv spørgsmålet: Hvad kan vi selv gøre? Hannes undersøgelse er offentliggjort for nylig, så jeg har ikke noget svar på spørgsmålet her og nu, men jeg kan love vi arbejder med det i den kommende tid.

I forlængelse heraf er det vel på sin plads at nævne, at vi i det forløbne år har arbejdet en del med visioner for skolen. Visioner forstår vi som noget, der er inden for synsvidde men ikke inden for rækkevidde. Det har ikke været den letteste opgave i denne verden, det med at formulere visioner på nogle bløde områder og skarpe teoretikere vil nok også hævde, at det der er formuleret måske ikke helt overholder kravene til visioner, men som så meget andet på denne skole, så begynder vi lidt forsigtigt og med ret til at gøre nogle erfaringer og blive klogere. Vi arbejder derfor hen mod at have en skole i fortsat udvikling, hvor tryghed og fællesskabsskabende aktiviteter er nogle af nøgleordene. Vi forventer ikke, at det er et arbejde, der er gjort færdig, tværtimod skal der kontinuerligt og mindst en gang om året arbejdes med skolens visioner.

Også skolen her kan mærke en vis afmatning i elevsøgningen. Skolen er fyldt – godt og vel til næste skoleår, men vi har jo i årene forud været forvente med at have mange flere elevansøgninger end vi kunne optage, og desuden har der i år været en tendens til, at ansøgningerne kom senere på året end de plejer. Mange nye efterskoler skyder op, og de bestående udvider med nogle ekstra elevpladser, vi regner med, at der ca. kommer 1000 nye pladser til på de danske efterskoler ved starten af det kommende skoleår. Det er næsten klart, at det må få konsekvenser for skolernes mulighed for at fylde dem med elever. Vi ser klare tendenser til at skolerne skærper profilen i deres kamp om eleverne – det almen dannende er ikke helt nok længere. Skolerne stiller sig i stigende grad spørgsmålet: Hvad kan vi? Hvad vil vi?

Det gør vi således også her på skolen. Og vi gør det, selv om vi ikke direkte oplever problemer, men mere ud fra betragtninger om, at skal der ske ændringer, er det rarest, hvis det kan ske i god ro og orden. Det er et arbejde, der lige er sat i gang, og vi forventer ikke, at det vil totalt forandre skolen, men måske nærmere skærpe profilen især i forhold til markedsføring.

Det har formentlig ikke gået nogens næse forbi, at 10. klasse har været et debattemne i årets løb. Regeringen har ønsket de unge tidligere på arbejdsmarkedet og har derfor sat spørgsmålstejn ved 10. klasses berettigelse. Vi har her fra skolen holdt lav profil – det er måske lidt uden for vores

kerneområde, men jeg vil alligevel kommentere resultaterne i den undersøgelse Undervisningsministeriet satte i gang men henblik på et evaluere 10 klasse. Det, der især kunne have interesse for os, er konklusionen om, at den svageste del af eleverer ikke får nok ud af skoleåret. Undervisningsministeren udtalte på årsmødet, at *”der er brug for at målrette indholdet i 10. klasse, så undervisningen og tilrettelæggelsen i højere grad er lagt an på denne gruppe elever.”*

Elevgruppen, vi taler om, kunne formentlig gå på vores skole, men de kunne også gå på en anden såkaldt almindelig efterskole, forskellen er, at vi har valgt ikke at tilbyde undervisning under 10.klasses loven, elever kan altså ikke på vores skole tage en 10.klasses prøve, men sagtens være en 10 klasse elev og deltage i undervisning, der er tilrettelagt med henblik i at give fagligt udbytte, der giver bedre mulighed for videre uddannelse eller erhverv.

Efterskoleforeningen lægger op til et kvalitetsudviklingsprojekt inden for området at tage hånd om disse svageste elever, og jeg har bemærket mig at ikke alene Undervisningsministeren, men også oppositionen har blikket rettet mod området. Tilbage er kun at gentage, at vi gerne går ind i en kvalitetsudvikling, og vi bidrager gerne med vores erfaringer på området.

Økonomien er en måde at vende efterskolernes interesse fra 10. klasse mod 8. – og 9. klasse. Der er indført en tillægstakst for undervisningspligtige elever på omkring 5000 kr. pr. elev, og på vores skole betyder det en tilskudsforøgelse i størrelsesordenen 300.000 kr. Vi er en skole, der altid har haft en del af vores elever tilhørende den undervisningspligtige alder, og det vil vi fortsætte med, så jeg er ikke sikker på, denne tillægstakst vil have den store adfærdsregulerende virkning her på skolen.

Vi er selvfølgelig glade for det ekstra tilskud, problemet med det er, om vi kan tillade os at budgettere med det i årene fremover, eller om det er penge, der kommer og går afhængig af politikeres forgodtbefindende i sene nattetimer under finanslovsforhandlinger. Beløbets størrelse svarer jo cirka til den årlige lønudgift til 1 medarbejder, men det er jo ikke anstændig personalepolitik at lade medarbejderens ansættelse være afhængig af finanslove, der vedtages midt i december med effektivering ca. 14 dage senere.

Vi har valgt og at regne det øgede tilskud til undervisningspligtige elever ind i budgetterne for overslagsårene, og såvel Venstre som Socialdemokratiet gav da også på Efterskoleforeningens årsmøde udtryk for, at det særlige tilskud til de undervisningspligtige er kommet for at blive, og at formålet er at få flere elever fra 9. klasse på efterskolerne på bekostning af 10. classes elever.

Lad os vende os mod de lidt mere nære ting: bygninger, arealer og omgivelser.

Omkring fællesjorden på den anden side af Mariagervej har der været forskellige misforståelser - vil jeg tillade mig at kalde det - skolen og borgerforeningen imellem. Som udenforstående er det lidt svært at finde hoved og hale i problemet, jeg skal holde mig til skolens synspunkter. Da vi fik brev fra Borgerhuset, hvori man skriver at skolen fortsat gerne måtte benytte fællesjorden *”under forudsætning af at ejerlavets øvrige beboere har samme adgang til eksempelvis dyrehold på jordstykket,”* besluttede vi, at skolen for så vidt har jord nok. Vi har en interesse i, at det ser pænt og ryddeligt ud, men vil ville ikke stå i vejen for andre, der måtte ønske at benytte jorden. Ydermere var vi noget betænkelige ved fælles dyrehold på jordstykket. Der ville kunne opstå tvister om hegnets vedligehold m.m., så på den baggrund afstod vi helt fra at bruge fællesjorden.

I efteråret rettede Borgerhuset fornyet henvendelse til skolen med en lejekontrakt, således at Borgerhuset udlejer fællesjorden til skolen foreløbig frem til foråret 2005, og det er således igen skolens ansvar at afgræsse arealet. Om det så juridisk helt er i orden at en af ejeren udlejer til en anden, ved jeg ikke, men det er praktisk fornuftig.

En af skolens naboer har ønsket at omlægge produktionen fra kvæg til hønseopdræt. Skolen blev bedt om at udtale sig i forbindelse med en nabohøring, og spørgsmålet har derfor været om en sådan omlægning ville give øgede eller ændrede miljøbelastninger af en sådan art, at vi ville gøre indsigelse. Undersøgelserne har endt med, at skolen ingen bemærkninger har hverken til produktionsomlægningen eller til den ønskede placering af bygningerne.

Som en udløber heraf har der mellem naboen og skolen været ført drøftelser om etablering af et halmfyringsanlæg, der både skulle forsyne hønsehusene og skolen med varme. Der ville være god økonomi i det for begge parter, og så vidt jeg har forstået, ville der også pynte på det grønne regnskab med mindre CO₂ udslip. Men da vi jo var to aftagere af varme, kommer halmfyret ind under lov om offentlig varmforsyning, og kommunen har derfor meddelt afslag på at skolen må aftage varme fra vores nabos halmfyr, så desværre bliver dette projekt ikke til noget

I sidste års beretning nævnte jeg, at vi var langt fremme med et projekt med at bygge til køkken og spisesal, og i samme forbindelse skulle der bygges en samlingsal. Planerne er gået i stå, og i stedet arbejdes der nu med planer om at bygge en såkaldt kold hal. Ud over garager til busser og lignende er det meningen, at hallen skal fungere som en slags overdækket boldbane, og endelig kan den bruges første og sidste skoledag i tilfælde af regnvejr. Vi forventer ikke, det bliver nødvendig med yderligere låntagning for at realisere et sådant projekt.

Regnskabet viser et overskud på 597.000 kr. Det svarer til en overskudsgrad på 3,9% af omsætningen, hvor bestyrelsens måltal er 4,0%. Af medarbejderstaben er 8,1% ansat på særlige vilkår og holdes deres lønregnskab uden for opgørelsen kommer overskudsgraden over de ønskede 4%, og bestyrelsen anser derfor resultatet for tilfredsstillende.

Skolens gældsposter overvåges konstant med henblik på at minimere rentekomkostningerne. Vi har således valgt at indfri et lån til Sparekassen Hobro, uagtet at vores likviditetsgrad kommer under pres. Vi mener dog i samråd med vores revisor, at vi kan forsvare vores politik på området.

Viceforstander Hanne Korsgaard havde orlov frem til nytår 2004, bl.a. for at gøre sine studier til skolepsykolog færdig. I orlovsperioden blev Hanne syg og fik derfor ikke gjort sit studie helt færdig. Alligevel startede Hanne på ½ tid på skolen 1. februar 2004, men hun måtte opgive og søger på ny orlov frem til sommerferien. Efterfølgende har Hanne meddelt at hun overvejer at sige sin stilling op ved Hobro Efterskole med fratræden 1. august 2004.

Lad mig slutte med på bestyrelsens vegne at takke alle medarbejdere for et godt og veludført arbejde og for med- og modspil i årets løb. Specielt vil jeg gerne takke vores forstander for din måde at lede skolen på og for engagementet i skolen. Jeg vil også gerne takke bestyrelsen for arbejdet i årets løb og skolens samarbejdspartnere for den tillid I i årets løb har vist skolen.

Hermed overlader jeg bestyrelsens beretning til generalforsamlingens behandling.